

Vennesla Børnehjem

Stiftet 1886

I anledning

Vennesla Børnehjems

25 aars jubilæum.

1911.

Thv. Tvedts Papirhandel.

Torgerd Skisland Bestyrer
1888-99 indd

Mel.: Vort land, vort land.

Velkommen her til denne fest for hjemmets
kjære smaa.

Det er en gjerning stor og skjøn om vi den
ret forstaar:

At tage sig af disse smaa,
som faderløs og ene staa.
Tænk hvilket ansvar her vi har
om vi dem ei antar.

Naar vi nu ser tilbage paa de aar som nu
er gaa't,
de mange børn som her fandt ly, da er det
ikke smaat.

Gud har velsignet rigelig
vort børnehjem til denne tid,
han er den store barneven,
og har til sine hjem

Derfor vi takker Himlens Far, som lod os
reise faa
et hjem, hvor disse smaa kan faa det som de
savner saa:

En mor som stiller vel for dem,
som leder dem til sanhed frem,
saa livsens mod i barnesjæl
kan vokse frem saa sæl.

Nu femogtyve aar er gaa't fra denne sag blev
vakt,
og mange udal dem som da var med og
grunsten lagt. — —

Vi har dem ei iblandt os mer,
men vi dem nu i mindet ser.
For Vennesla, vort børnehjem,
lad os som dem gaa frem.

I jubilæumsfest idag en skare stor vi er,
med hjerter stemt i tak til Gud, som har
velsignet her.

Lad os fremdeles blive ved
arbeid for hjemmet, for dets fred;
thi det er Herrens vilje saa,
at ta' sig af de smaa.

Jubileumsskrift.

(Beretning om Vennesla Børnehjem i de 25 år det har bestått).

Tanken om opprettelse av børnehjem i Vennesla oppkom i et av Venstreforeningen avholdt møte lørdag 28.mars 1885.

Venstreforeningens daværende formann, lærer O. Horrisland, innledede sørsmålet: "Hva kan gjøres for å minske sognets fattigbyrder"?

I innledningsforedraget henledet innlederen forsamlingens oppmerksomhet på det uheldige i at fattigvesenet selv oppdrog fattiglemmer. Ved å bortlisitere de fattige barn til den lavest bydende, fikk disse barn ofte en mangelfull oppdragelse og falt senere hen fattigvesenet på ny til byrde. Han påpekte også at man i Søgne hadde opprettet børnehjem for at de fattige barn kunne få en bedre oppdragelse.

I den påfølgende diskusjon ble det av flere påpekt at det gjennom lange årrekker vesentlig hadde vært de samme familier som med sine barn slekt etter slekt hadde tilført fattigvesenet nye individer. Formannen og særlig Anders Robstad uttalte seg for ønskeligheten av å få opprettet et børnehjem i sognet således som i Søgne. Hertil sluttet seg Endre Moseid med flere.

Ved avstemningen besluttet enstemmig at man burde oppta arbeidet for opprettelsen av et børnehjem for Vennesla sogn. Der valgtes en komite bestående av ENDRE MOSEID, NILS ROBSTAD, BAARD JEPPESTØL og lærer HARRISLAND til å arbeide for denne saks fremme hver i sitt distrikt. (Lærer O. Horrisland formann).

Under disse forberedende arbeider gikk det klart opp for alle at denne sak heller burde være en menighetssak. Der ble derfor sammenkalt et menighetsmøte, søndag den 10de mai, hvilket møte lededes med et foredrag av daværende sogneprest Chr. Thorkildsen. Til møtet var fremmøtt en stor forsamling der alle med unntagelse av et par menn uttalte seg for opprettelse av et børnehjem, dog fant forsamlingen tanken så ny at den besluttet folkemøter avholdt i hver skolekrets for ennå nærmere å høre folkets mening. Der ble valgt 2 menn av hver skolekrets til å sammenkalle og avholde folkemøter.

De valgte var: OLE SYVERTSEN OMDAL, BÅRD JEPPESTØL, OLE O. EGELAND, ENDRE MOSEID, OLE JØRGENSEN AAS og O. HARRISLAND.

I disse falkemøter ble det særlig fremhevet at man var seg bevisst at børnenes oppdragelse i et sådant hjem midlertidig ville falle dyrere enn ved å sette dem ut som tidligere, men på den ene side ville deres underhold vesentlig søkes ad frivillighetens vei, og på den annen side antok man at den bedre oppdragelse de der ville få i fremtiden gi gode renter, både for dem selv, menigheten og samfunnet. Om enn der hos enkelte var betenkeligheter ble dog resultatet av disse møter i en sum, at et børnehjem bør opprettes i Vennesla.

Etter disse folkemøters avholdelse sammenkaltes atter et menighetsmøte søndag den 12te juli etter gudstjenesten. På dette møte fattedes den endelige beslutning om hjemmets opprettelse mot et par stemmer. Likeledes ble det på dette møte bestemt at der skulle opptaes barn av begge kjønn, og at hjemmets bestyrelse skulle overdras en bestyrererinne og en bestyrelse bestående av 7 menn, som skulle velges av generalforsamlingen i årsmøte. Det fornødne til hjemmets opprettholdelse skulle søkes innsamlet ved frivillige gaver, dog fant forsamlingen at man i tilfelle burde sikre seg støtte av fattigvesenet for de barn som opptokes fra dette, hvis det viste seg at hva der innkom ad frivillighetens vei ikke skulle strekke til.

Siste menighetsmøte i denne sak avholdtes søndag den 13de september. Møtet innlededes med oppbyggelig fordrag av Vaisenhusforstander GUDMESTAD. I dette møte ble vedtatt statutter for hjemmet. Ifølge disse skal der i hjemmet kun opptas barn fra Vennesla sogn. Der skal særlig tas hensyn til barn som er foreldreløse, farløse, morløse eller som på grunn av foreldrenes forsømmelighet er likestillet med dem der ikke har far eller mor. De skal forsøkes oppdragne som i et godt og kristeligt hjem og forbli i hjemmet til de er konfirmert. Det påligger også bestyrelsen å søke dem godt anbrakt når de går ut fra hjemmet.

Som medlemmer av bestyrelsen valgtes i dette møte: PROST CHR. THORKILDSEN, OLE EGELAND, BAARD JEPPESTØL, KIRKESANGER KRISTENSEN, OLE JØRGENSEN AAS, OLE LI, RAVNAAS, ENDRE MOSEID og E.M. TORVUND. Bestyrelsen hadde av menighetsmøtet fått i oppdrag å søke så vidt mulig å få en bestyrererinne fra selve sognet eller de nærmeste bygder, men da det viste seg ingen sådan

som var skikket var å få, måtte bestyrelsen søke utenom distriktet. Som bestyrerinne ansattes frk. Sofie Tørressen av Søndre Undal.

Der ble nu sendt lister omkring i Sognet for at alle som ønsket det kunne tegne bidrag, enten penger eller varer og husgeråd til hjemmets opprettelse. Der innkom på disse lister fra 257 givere i alt kr. 795.- i penger og til en verdi av kr. 300.- i varer og husgeråd, tilsammen for 1095 kroner.

I det sist avholdte menighetsmøte ble det bestemt at hjemmet foreløbig skulle innstalleres i den ledige lærerbekvæmnelighet i Abesdalen, hvilken av skolestyret og herrestyret velvillig var overlatt til avbenyttelse for hjemmet.

Fredag den 8de januar samledes de opptagne børn, ialt 6, første gang med bestyrerinnen i hjemmet, og søndagen etter, den 10de januar, åpnedes hjemmet av prost Chr.Thorkildsen i overvær av en tallrik forsamling.

I de 6 første år underholdtes hjemmet utelukkende ved frivillige gaver. Eksempelvis kan anføres at Gunder Gunvaldsen Moseid ved åpningen ga 100 kroner, og i det annet år 450 kroner, konsul Markus Wild i Kristiansand ga 200 kroner. Da senere hen tanken om et vordende hjem oppkom, ydedes store gaver til dette. Ole O. Egeland skjenket 200 kroner. Enke Kristine Aas testamenterte 184 kroner, Enke Anne Olsen Kvarstad 1000 kroner og Gunder Gunvaldsen Moseid skjenket en skipspart i det nevnte øyemed.

Da der stadig stilltes nye krav om plass, foreldreløse eller i lignende stilling stillede børn, besluttet bestyrelsen å forsøke med basarer.

Den første basar ble avholdt i 1892. Der innkom i gaver til denne varer for omkr. 300 kroner. Nettoutbyttet av basaren ble 724 kroner. Med unntagelse av basaren i 1893 som ga noe mindre i utbytte, har basarenes utbytte vært stigende og almindelig dreiet seg omkring 1000 til 11 a 1200 kroner. Den siste basar i 1910 ga et nettoutbytte av 1240 kroner. Siden 1892 har der årlig vært avholdt basar med unntagelse av året 1904. Der var den gang oppkommet den tanke hos flere at det ville være heldigst å unngå basarer, men dette viste seg å være uheldig, da hjemmet derved kom inn i en økonomisk krise som det tok flere år for å komme ut av.

Foruten børnehjemmets basarer ble også av Vennesla Ungdomsforening i 1893 avholdt en basar til inntekt for hjemmet. Denne basar innbrakte netto Kr.322.31. Likeledes har flere kvinneforeninger i sognet arbeidet for hjemmet, idet de har sendt en del av utbyttet av sine basarer til børnehjemmet, særlig skal fremheves Grovane kvinneforening, som omtrent til stadighet har sendt hjemmet utbytte av sine basarer og utsalg.

Foruten de her nevnte bidrag har hjemmet hatt støtte av rentene av Eilef Hansen Monens legat "for forvildede børns opdragelse", ialt i årenes løp kr.3500.-, likesom også Sparebanken delvis har ytet små beløp til støtte. Fra år 1900 har Vigelands Brugs og Hunsfos fabrikkens eiere årlig skjenket, Vigelands Brug 100 og Hunsfos Fabrikker 200 kr. årlig til hjemmets drift. Fra 1892 til 1902 hadde hjemmet en del støtte av fattigvesenet for barn som av dette var anbragt der, men fra den tid har hjemmet alene vært oppholdt ved frivillige gaver og en del bidrag for barn som ved Vergerådets foranstaltning er blitt anbragt der til forpleining.

I 1895 ble ifølge generalforsamlingens bestemmelse oppført eget hus for børnehjemmet. De bidrag som av forskjellige givere var gitt med det formål at skulle anvendes til eget hjem var da med innvundne renter nådd et beløp av omkring 2200 kroner. Huset oppførtes i løpet av sommeren og ~~to~~ i bruk i desember, så børnehjemmet det år første gang feiret julen i sitt eget hus. Husets kostende innbefattet alle i og utenfor huset værende innretninger samt innbo var i en runn sum 5050 kroner, men da hadde hjemmet en gjeld på henimot 300 kroner. Denne gjeld er i årenes løp blitt innbetalt så hjemmet ved utgangen av forrige år sto aldeles gjeldfritt og hadde enda omkring 300 kroner til å fortsette driften med.

I de forløbne 25 år har der i hjemmet ialt vært opptatt og forpleiet 35 barn, derav 14 gutter og 21 piker. Av disse er utgått 12 gutter og 15 piker.- 2 gutter og 6 piker, tilsammen 8 barn, er fremdeles under forpleining i hjemmet.

Av de 12 gutter som har forlatt hjemmet er 1 utdannet som maler, 1 som agronom, 3 er tatt ut som sjømenn og 1 forlot hjemmet etter 1 års opphold der.

Av pikene er 4 gifte innen sognet, 1 er gift med en misjonær i Kina, 1 er utdannet som sykepleierske, 1 er på butikk i Kristiansand, 1 er fremdeles hos den første bestyrerinne i Søndre Undal, 2 er utvandret til Amerika, 1 er flyttet hjem til sin far og 1 er på grunn av legemlig svakhet under offentlig forpleining.

Barnehjemmet har i forløbne år hatt ialt 5 bestyrerinner: Sofie Tørresen fra Søndre Undal, bestyrte hjemmet i ca. 16 år. Alida Bentsen fra Landvik i 4 år, Serine Mønesland fra Halsaa i 2 år, Kjersti Vegstøl fra Evje i 1 år og den nåværende bestyrerinne Gunhild Hagen i henimot 2 år.

Av bestyrelsesmedlemmer fungerte Endre Gundersen Moseid som formann i første 15 år, Ole Skisland i ett år, lærer Røskeland i 2 år, Kirkesanger Karl Kristensen i 3 år, Baard Jeppestøl i 2 år og fra siste årsskifte August Johannessen Sagen.

Sundhetstilstanden kan i det hele sies å ha vært utmerket. Når unntas epidemiske sykdommer, som næsten intet hjem unngår, har der der næsten ikke vært sykdom og intet dødsfall er i disse 25 år forefalt i hjemmet. Dr. Alfr. Andersen har i alle de år han har vært i sognet yttet i hjemmet fri legehjelp.

Ser man hen til de børns oppførsel og fremgang etter at de er gått ut fra hjemmet, er de såvidt vårt kjennskap strekker, ~~hva~~ omtrent alle blitt hederlige menn og kvinner. Alle med unntagelse av enkelte som har lidt av legemlig eller åndelig svakheter er blitt selvhjulpne mennesker.

Til slutt en hjertelig takk til alle som i disse 25 år har arbeidet i og for barnehjemmet, til alle som arbeidet med dets opprettelse, til de enkelte men n og kvinner som har skjenket større eller mindre gaver, til de offentlige myndigheter som har støttet hjemmet.